

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՕՐԵՆՔԸ

Ընդունված է 2014 թվականի դեկտեմբերի 17-ին

ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման առարկան

1.

Սույն օրենքը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության գործադիր շխանության համակարգում գործող տեսչական մարմինների (այսուհետ՝ տեսչական մարմին) իրավական վիճակը, դրանց ստեղծման, գործունեության կազմակերպման առանձնահատկությունները, վերակազմակերպման և գործունեության դադարեցման կարգը, ինչպես նաև դրանց հետ կապված այլ հարաբերություններ:

2.

Սույն օրենքի դրույթները չեն տարածվում Հայաստանի Հանրապետության ~~ֆինանսների նախարարության~~ հարկային և մաքսային մարմինների վրա, բացառությամբ սույն օրենքի ~~9-րդ հոդվածի 9-րդ և 14-րդ հոդվածների~~:

Հոդված 2. Տեսչական մարմինների մասին օրենսդրությունը

1. Տեսչական մարմինների մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը բաղկացած է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունից, սույն օրենքից, «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքից, այլ օրենքներից և իրավական ակտերից:

Հոդված 3. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

1) տեսչական մարմին՝ վերահսկողություն կամ օրենքով սահմանված այլ գործառույթների բաղկանացնելու նպատակով սույն օրենքի հիման վրա ստեղծվող Հայաստանի Հանրապետության գործադիր շխանության հանրապետական մարմնի (այսուհետ՝ լիազորմարմին) առանձնացված ստորաբաժանում, բացառությամբ պետական համայնքային մարմինների (ծառայողների), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության անունից հանրային ծառայությունների բաղկանացնող գործույթների սույն օրենքի հիման վրա ստեղծվող վերահսկողություն և օրենքով սահմանված այլ գործառույթներ իրականացնող պետական մարմին.

1.1) լիազոր մարմին՝ տեսչական մարմնի վերահսկողության ոլորտի քաղաքականությունը մշակող գործադիր շխանության համապատասխան մարմին.

1.2) տեսչական մարմնի վերահսկողության ոլորտ՝ օրենքով սահմանված ոլորտ կամ ոլորտի մաս, որի նկատմամբ տեսչական մարմինը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից ճանաչվում է վերահսկողություն իրականացնող լիազոր մարմին.

1.3) տեսչական մարմնի գործունեության տարեկան ծրագիր՝ ընթացիկ տարում հաջորդ տարվա համար տեսչական մարմնի կառավարման խորհրդի կողմից

հաստատվող փաստաթուղթ, որն առնվազն ներառում է տեսչական մարմնի վերահսկողության ոլորտի ընդհանուր իրավիճակը, առկա խնդիրները և բացահայտված ռիսկերը, ինչպես նաև դրանց նվազեցմանն ու վերագմանն ուղղված տարեկան միջոցառումների ժամանակացույցը.

2) **շահերիբախում**՝ սույն օրենքով սահմանված դեպքեր, երբ տեսչական մարմնում ծառայող շահերը կարող են հիմք դառնալ իր ծառայողական գործառույթներն իրականացնելիս անկողմնակալության սկզբունք խախտելու համար.

3) **տեսչական մարմնի կառավարման խորհուրդ**՝ տեսչական մարմնի կառավարման համակարգում գործող կոլեգիալ մարմին.

4) **տեսչական մարմնի ներքին միասնական բողոքարկման հանձնաժողով**՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով ստեղծվող՝ բողոքներ քննող միասնական հանձնաժողով.

5) **տնտեսավարող սուբյեկտներ**՝ սույն օրենքի մաստով տնտեսավարող սուբյեկտներ են համարվում «Հայաստանի Հանրապետությունում մատուցումների կազմակերպման և անցկացման մասին»

Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված տնտեսավարող սուբյեկտները.

6) **գործունեության արդյունավետության բնորոշում**՝ կատարողականի գնահատում՝ գործառույթ, որի արդյունքում հավաստվում է, որ տեսչական մարմնի խնդիրներն իրագործվել են, և նպատակներն իրականացվել են արդյունավետ և պատշաճ, կամ վերհանվում են տեսչական մարմնի գործունեության ընթացքում թույլ տրված բացթողումներն ու դրանց պատճառները.

7) **ռիսկ**՝ տնտեսավարող սուբյեկտի գործունեության արդյունքում մարդու կյանքին, առողջությանը, շրջակա միջավայրին, պետության, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց գույքային շահերին, բնական և ևն երգե տիկ պաշարների խնայողությանը վնաս հասցնելու հավանականությունը՝ հաշվի առնելով այդ վնասի ծանրության աստիճանը.

8) **ռիսկի գնահատում**՝ տնտեսավարող սուբյեկտների ռիսկայնությունը որոշելու, վերլուծելու և գնահատելու ամբողջական գործընթաց՝ հիմնված ռիսկի աստիճանը որոշող չափանիշների և չափորոշիչների վրա:

Հոդված 4. Տեսչական մարմնի գործունեության սկզբունքները

1. Տեսչական մարմնի գործունեության սկզբունքներն են՝

1) **իրապարակայնության սկզբունք**՝ տեսչական մարմնին իրազեկում է հանրությանը իր գործառույթների իրականացման արդյունքում հայտնաբերված էական վտանգների և դրանց վերացմանն ուղղված միջոցառումների մասին՝ անձանց, հասարակության և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը, ինչպես նաև ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց և պետության շահերը պաշտպանելու նպատակով.

2) **թափանցիկության սկզբունք**՝ տեսչական մարմինը տնտեսավարող սուբյեկտների համար ապահովում է կանխատեսելի միջավայր՝ միասնական սկզբունքներով իրականացնելով վերահսկողության գործառույթները և հասանելի դարձնելով դրանք հանրությանը՝ պաշտոնական կայքէջում իրապարակում է իր ընդունած և ուժի մեջ մտած ակտերը: Տեսչական մարմինը տնտեսավարող սուբյեկտներին տրամադրում է անվճար խորհրդատվություն և այլ մեթոդական աջակցություն իր իրավասության բնագավառի հարցերի վերաբերյալ՝ օգնելով վերջինիս հասկանալ, թե օրենսդրության մեջ նախատեսված ինչպահանջների պետք է համապատասխանի և ինչ միջոցներ պետք է ձեռնարկի իր գործունեություն օրենքների և այլ իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխանեցնելու համար.

3) **հաշվետվողականության սկզբունք**՝ տեսչական մարմինն իր գործունեության համար հաշվետու և պատասխանատու է պետության և հանրության առաջ:

4) **անկողմնակալության սկզբունք**՝ տեսչական մարմնի ծառայողներն իրենց գործառույթն են հրապարակապես ցուցաբերում և չեն օգտագործում իրենց իրավասույթները:

Արգելվում է տեսչական մարմնի ծառայողի գործառույթների հրապարակապես ցուցաբերումը և խատենաված շահերի բախման առկայության դեպքում:

5) **ամբողջականության սկզբունք**՝ տեսչական մարմնի գործառույթներն իրականացվում են կանխարգելիչ գործունեության, վերահսկողության և հետադարձ կապի միջոցով, որոնք փոխլրացնում են միմյանց՝ ապահովելով տեսչական մարմնի գործունեության անընդհատությունը և ամբողջականությունը:

Կանխարգելիչ գործունեությունը համարվում է տեսչական մարմնի գործառույթների հրապարակապես ցուցաբերումը և միջոցառումները:

6) **ըստ շահակալության առաջնորդվելու սկզբունք**՝ տեսչական մարմնի ընտելացված և անտելացված ստորաբաժանները, որոնք առավել շահակալի են:

Հոդված 5. Տեսչական մարմինը

—

~~1. Տեսչական մարմինը ստեղծվում, վերակազմակերպվում և նրա գործունեությունը դադարում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:~~

~~2. Տեսչական մարմինը կարող է ունենալ կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժաններ:~~

~~3. Տեսչական մարմինը ստեղծվում է իրագործման հիմնարկում՝ որպես առանձնացված ստորաբաժանում:~~

~~4. Տեսչական մարմնի կանոնադրությունը, կառուցվածքը, կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժանների կառուցվածքը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:~~

~~5. Տեսչական մարմնի կողմից ստուգումների տարեկան պլանով չնախատեսված ստուգումների անցկացման, տեսչական մարմնի բյուջեի հետ կապված և իրագործման հաշվառակազմի կողմից հրապարակապես գործառույթներն իրականացվում են օրենսդրությամբ սահմանված նվազագույն ժամկետներում:~~

Հոդված 5. ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ

1. Տեսչական մարմինը Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը ենթակա վերահսկողություն իրականացնող պետական մարմին է:

2. Տեսչական մարմինը ստեղծվում, վերակազմակերպվում և նրա գործունեությունը դադարեցվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

3. Տեսչական մարմինը կարող է ունենալ կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժաններ: Տեսչական մարմնի ենթակալությանը կարող են հանձնվել պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններ:

4. Տեսչական մարմինն ունի ինքնուրույն հաշվեկշիռ: Տեսչական մարմնի գույքը ձևավորվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ՝ տեսչական մարմնի տիրապետմանը, տնօրինմանն ու օգտագործմանը հանձնված (ամրացված) գույքից, ինչպես նաև օրենքով չարգելված այլ միջոցներից:

5. Տեսչական մարմնի լիազորությունների արդյունավետ իրականացման, նյութական խրախուսման, կարողությունների զարգացման նպատակով տեսչական մարմինը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ կարող է քացել արտաբյուջետային միջոցների հաշիվ, որը չի կարող համալրվել տեսչական մարմնի վերահսկողության արդյունքում նշանակված տույժերով և/կամ տուգանքներով: Տեսչական մարմնի արտաբյուջետային միջոցների գոյացման աղբյուրները սահմանվում են առանձին օրենքներով:

6. Տեսչական մարմնի կանոնադրությունը և կառուցվածքը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

7. Տեսչական մարմնի գործունեության ապահովման համար անհրաժեշտ հաշվապահական հաշվառման, գնումների կազմակերպման (ֆինանսաբյուջետային), անձնակազմի կառավարման և կազմակերպատնտեսական, տեսչական մարմնի բյուջեի, ինչպես նաև տեսչական մարմնի կողմից ստուգումների տարեկան ծրագրով չնախատեսված ստուգումների անցկացման հետ կապված վարչական (կազմակերպչական) բնույթի գործառույթներն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմը:

Հոդված 6. Տեսչական մարմնի նպատակը և լիազորությունները

1. Տեսչական մարմնի լիազորություններն են՝ 1. Տեսչական մարմնի նպատակն օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով իր վերահսկողության ոլորտում անվտանգության և (կամ) իրավական նորմերի պահանջների պահպանման ապահովումն է, որին համապատասխան տեսչական մարմինն իրականացնում է հետևյալ լիազորությունները՝

1)

տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից Հայաստանի Հանրապետության օրենքների ~~և~~ սպիրտային համապատասխան րնդունված նորմատիվ իրավական ակտերի պահանջների պահպանման ~~և~~ կատարման նկատմամբ օրենքով սահմանված կարգով վերահսկողության իրականացումը,

2)

Հայաստանի Հանրապետության օրենքների, համապատասխան ոլորտի հարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների խախտման համար օրենքով սահմանված պատասխանատվության միջոցների կիրառումը.

3)

համապատասխան ոլորտներում Հայաստանի Հանրապետության օրենքների և դրանց համապատասխան ընդունված իրավական ակտերի դրույթների կիրառման վերաբերյալ բացատրական աշխատանքների իրականացումը,

տնտեսավարող սուբյեկտների հիերենցիալ ունեցող և կարտականությունների մասին տեղեկացումը.

4)

ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրված լիցենզիաներն ու ժրկորցրած ձանաչելու կամ դրանց գործողությունը կասեցնելու միջնորդագրերի ներկայացումը լիցենզավորող մարմիններ.

5)

տնտեսավարող սուբյեկտի գործունեության մաքնչվող, տեսչական մարմնի իրավասությանը վերաբերող նոր իրավական ակտեր ընդունվելու կամ ուղեցույցների հրապարակվելու,

ինչպես նաև դրանցում փոփոխություններ կամ վրացումներ կատարվելու դեպքում այդ մասին սույն օրենքով սահմանված կարգով տնտեսավարող սուբյեկտների իրազեկման ապահովումը.

6) վիճակագրական տվյալների հավաքման մեթոդներ, ոլորտում գործող տնտեսավարող սուբյեկտների ռիսկերի գնահատման աշխատանքների իրականացումը և վերահսկողական հսկողական գործառույթների նպատակադրումը դեպի առավել իսկալի նոլորտներն ու տնտեսավարող սուբյեկտները.

7) իրլիազորությունների շրջանակում բացահայտված օրենքով չարգելված տեղեկատվության փոխանակումը այլ տեսչական մարմինների հետ՝ վերահսկողական գործառույթներն առավել արդյունավետ իրականացնելու նպատակով.

8) այլ լիազորություններ՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դեպքերում:

Հոդված 7. Տեսչական մարմնի կառավարման խորհուրդը

1. Տեսչական մարմնի կառավարմանը ներգրավված են նրա վերահսկողության ոլորտի լիազոր մարմնի (ներհ) ղեկավարը (ներո)՝ կառավարման խորհրդի միջոցով Տեսչական մարմնի կառավարման խորհուրդը (այսուհետ՝ Խորհուրդ) կազմված է առնվազն հինգ անդամից:

Հաշվառնելով տեսչական մարմնի գործունեության ոլորտի առանձնահատկությունները՝ տեսչական մարմնի կանոնադրությամբ կարող է սահմանվել Խորհրդի անդամների ավելի մեծ քանակ:

2.

Խորհրդի կազմումը նդգրկվում են լիազոր մարմնի ղեկավարը կամ նրա որոշմամբ՝ համապատասխան տեղակալը, համապատասխան բնագավառի (լիազոր մարմնի բնագավառից տարբերվող) քաղաքականությունը մշակող պետական կառավարման մարմնի ղեկավարը կամ նրա որոշմամբ՝ համապատասխան տեղակալը, Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի ներկայացուցիչը, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության տնտեսական քաղաքականությունը մշակող պետական կառավարման մարմնի ներկայացուցիչը, արդարադատության բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության քաղաքականությունը մշակող պետական կառավարման մարմնի ներկայացուցիչը, ֆինանսների բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության քաղաքականությունը մշակող պետական կառավարման մարմնի ներկայացուցիչը, տեսչական մարմնի իրավասության բնագավառում քաղաքացիների կանսպառողների շահերը ներկայացնող հասարակական կազմակերպության ներկայացուցիչը, տեսչական մարմնի իրավասության բնագավառում համապատասխան գործունեություն իրականացնող գործարար միավորումների ներկայացուցիչը և համապատասխան բնագավառների գիտական կազմակերպությունների ներկայացուցիչ,

որոնք են կարող լինել համապատասխան բնագավառի քաղաքականությունը մշակող պետական կառավարման մարմնի ենթակայության բոլոր ժողովարմնի կամ կազմակերպության աշխատակից: Խորհրդում տեսչական մարմնի ներկայացում է տեսչական մարմնի ղեկավարը, իսկ նրա բացակայության դեպքում՝ համապատասխան տեղակալը, որը Խորհրդի նիստերին մասնակցում է Խորհրդակցական ծայնի իրավունքով:

3.

Խորհրդի կազմում համապատասխան ոլորտի հասարակական կազմակերպությունների և գիտական կազմակերպության ներկայացուցիչներին ներգրավելու նպատակով տեսչական մարմնի ներպաշտոնական կայքէջում հրապարակում է հայտարարություն: Հայտարարության հիման վրա դիմած թեկնածուներին ներկայացվող ընդհանուր պահանջները և թեկնածուներից Խորհրդի անդամները նտրելու օրինակելի կարգը հաստատում է Հայաստանի Հան

րապետության կառավարությունը:

Դիմումներ կայացնելու դեպքում տեսչական մարմինն իր նախաձեռնությամբ է հրավիրում անդամների:

Համապատասխան ոլորտի հասարակական կազմակերպությունները և գիտական կազմակերպություններ կայացուցիչները խորհրդի կազմում ներգրավվում են մինչև երեք երկու տարի ժամկետով՝ նույն ժամկետով մեկանգամ երկարաձգելու հնարավորությամբ:

3.1 Խորհրդի կազմում անդամ ընտրված հասարակական կամ գիտական կազմակերպության ներկայացուցիչների անդամությունը խորհրդի առաջարկությամբ կարող է դադարել, երբ.

- 1) խորհրդի համապատասխան անդամը առնվազն երկու անգամ անընդմեջ չի մասնակցել խորհրդի հերթական նիստերին.
- 2) կասեցվել կամ դադարեցվել է համապատասխան հասարակական կամ գիտական կազմակերպության գործունեությունը.
- 3) համապատասխան հասարակական կամ գիտական կազմակերպությունը դադարել է համապատասխանել խորհրդի անդամ ընտրվելու չափանիշներին.

4) համապատասխան անդամը ներկայացրել է անդամությունից դուրս գալու մասին դիմում

4.

Խորհուրդը նախագահում է համապատասխան ոլորտի քաղաքականությունը մշակող լիազորմա
րմնի ղեկավարը կամ նրա տեղակալը: Այն դեպքում, երբ տեսչական մարմնի հրավասության շրջանակներում ընդգրկված են մեկից ավելի ոլորտներ

, ապա խորհուրդը ռոտացիոն կարգով նախագահում են այդ ոլորտների քաղաքականությունը մշակող մարմինների ղեկավարները կամ նրանց տեղակալները: հաջորդաբար տարին մեկ պարբերականությամբ:

5. Խորհուրդն իր նիստերը հրավիրում է առնվազն երեք անգամ: Խորհրդի նիստերը հրապարակային են և հրավիրվում են առնվազն երեք ամիսը մեկ անգամ: Հրատապլուծում պահանջող հարցերի քննարկմանն պատակով կարող են հրավիրվել արտահերթ նիստեր:

Նիստերի հրավիրման և անցկացման կարգը սահմանվում է խորհրդի աշխատակարգով:

Խորհրդի նիստերն իրավազոր են, եթե այդ նիստերին մասնակցել է խորհրդի անդամների 2/3-ից ավելին: Խորհրդի անդամները քվեարկում են կողմ կամ դեմ:

Որոշումներ կայացվում են բաց քվեարկությամբ, ծայների պարզ մեծամասնությամբ: Ձայների հավասարության դեպքում խորհրդին նախագահի ձայնը որոշիչ է: Սույն հոդվածի 7-րդ մասով նախատեսված հարցերին հավանություն չտալու կամ չհաստատելու դեպքում խորհուրդը կարող է ընդունել հարցը՝ իր համար ընդունելի տարբերակով, կամ տեսչական մարմնի ղեկավարին տալի հանձնարարականներ՝ հարցը լրամշակելու և կրկին քննարկման ներկայացնելու վերաբերյալ:

6.

Խորհրդի անդամների առաջադրման կարգը, ինչպես նաև տեսչական մարմինների կառավարման խորհուրդների աշխատակարգի օրինակելի ձևը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Խորհրդի կազմը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության վարչապետը՝

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմի ղեկավարին ներկայացնամբ:

7. Տեսչական մարմնի կառավարման խորհուրդը՝

1)

հաստատում է տեսչական մարմնի ղեկավարին երկայացրած տեսչական մարմնի գործունեության նկարագրական ցվող ստուգումների տարեկան ծրագրերը.

1.1) հավանություն է տալիս տեսչական մարմնի կողմից ներկայացվող նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերին

2) հաստատում է ստուգումների մառնչվող ուղեցույցները.

3)

նախաձեռնում է որակի ապահովման ստորաբաժանի մանրակողական գործողությունների արդյունքում բացահայտված թերությունների վերացման նուղղված միջոցառումները և վերահսկում դրանց իրականացումը.

4) հաստատում է տեսչական մարմնի տարեկան պահպանման ծախսերի նախահաշիվը. 4) քննարկում է տեսչական մարմնի կողմից ներկայացվող տարեկան պահպանման ծախսերի նախահաշիվը և հավանություն է տալիս դրան.

5)

քննարկում է տեսչական մարմնի ղեկավարի կողմից հաստատման ենթակա տեսչական մարմնի տարեկան կամ եռամսյակային հաշվետվությունների նախագիծը և հավանություն տալիս դրան.

6)

հաստատում է կատարողականի գնահատման ընթացակարգերը՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության շրջանակներում.

6.1)

հավանություն է տալիս տեսչական մարմնի հաստիքացուցակին և քաղաքացիական ծառայության պաշտոնների անձնագրերին.

6.2) հավանություն է տալիս տեսչական մարմնի ղեկավարի տեղակալի թեկնածությանը.

7) իրականացնում է օրենսդրված վերապահված ալլիանս գործողություններ:

8.

Խորհրդինիս տերիտորիալ գրասենյակում ներդրումները և ածրոշումները եռօրյա ժամկետում հիրապարակվում են տեսչական մարմնի պաշտոնական կայքէջում:

(7-րդ հոդվածը լրաց. 07.04.16 ՀՕ-35-Ն, փոփ. 31.05.17 ՀՕ-86-Ն)

Հոդված 8. Տեսչական մարմնի ղեկավարությունը

1. Տեսչական մարմնի ղեկավարի պաշտոնը հայտցողական պաշտոն է:

Հայաստանի Հանրապետության վարչապետը Խորհրդին երկայացնում է մեկ պաշտոնի է նշանակում տեսչական մարմնի ղեկավարին և նրան կատմամբ կիրառում է խրախուսման և պատասխանատվության միջոցներ: Տեսչական մարմնի ղեկավարին պաշտոնից ազատում է Հայաստանի Հանրապետության վարչապետը:

2. Տեսչական մարմնի ղեկավարը հաշվետու է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը, Հայաստանի Հանրապետության վարչապետին և Խորհրդին:

3. Տեսչական մարմնի ղեկավարությանը նտրության չափանիշները սահմանվում են տեսչական մարմնի կանոնադրությամբ:

4. Տեսչական մարմնի ղեկավարն ունի տեղակալ (տեղակալներ), որին (որոնց) պաշտոնին շանակում և պաշտոնից ազատում է, ինչպես նաև նրա (նրանց) նկատմամբ խրախուսման և կարգապահական տույժի միջոցներ է կիրառում Հայաստանի Հանրապետության վարչապետը:

5. Տեսչական մարմնի ղեկավարը՝

1)

համակարգում և վերահսկում է տեսչական մարմնի ընթացիկ գործունեությունը, ղեկավարում,

պատասխանատու է տեսչական մարմնի առջև դրված խնդիրների ու գործառնությունների իրականացման համար.

2) սահմանում է իր տեղակալների իրավասությունների շրջանակները՝ տարանջատելով վերահսկողական և վերլուծական, այլանավորման գործառնությունները.

2.1)

Հայաստանի Հանրապետության վարչապետին շանակման ներկայացնում է խորհրդի հավանության նարժանագած տեղակալի թեկնածությունը.

3)

այլ իրավականակ տերով, տեսչական մարմնի կանոնադրությամբ նախատեսված գործունեության բնագավառների,

նպատակներին և խնդիրներին վերաբերյալ առաջարկություններ է ներկայացնում խորհրդին «Իր հագործարմնի թեկավարի» խորհրդի դրական եզրակացության դեպքում՝ համապատասխան բնագավառի քաղաքականությունը մշակող լիազոր մարմնի ղեկավարի կամ մեկից ավելի բնագավառների դեպքում՝ խորհրդի նախագահի միջոցով՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը.

4) Իր հագործարմնի թեկավարի Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմի միջոցով Հայաստանի Հանրապետության վարչապետին հաստատման ներկայացնում տեսչական մարմնի աշխատողների քանակը.

5)

Իր հագործարմնի թեկավարի հաստատման ներկայացնում հաստատում է խորհրդի հավանության նարժանագած տեսչական մարմնի հաստի քացուցակը.

6)

իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, կարգադրագրեր և տալիս հանձնարարագրեր, ցուցումներ, առանց լիազորագրի հանդես է գալիս Հայաստանի Հանրապետության կամ տեսչական մարմնի անունից,

ինչպես նաև տալիս է Հայաստանի Հանրապետության կամ տեսչական մարմնի անունից հանդես գալու լիազորագրեր, այդ թվում՝ վերալիազորման իրավունքով լիազորագրեր.

7)

օրենքով իրեն վերապահված իրավասության սահմաններում շանակում է ներկատարում տեսչական մարմնի պաշտոններում, այդ թվում՝ քաղաքացիական ծառայության պաշտոններում, ինչպես նաև աշխատողներին կատմամբ կիրառում է խրախուսանքի և պատասխանատվության միջոցներ.

8)

իրականացնում է վերահսկողություն տեսչական մարմնի նամրացված պետական սեփականության պահպանության նկատմամբ.

9)

կատեցնում կամ ժրկորցրած է ճանաչում իր, տեսչական մարմնի տարածքային ստորաբաժանումներին ղեկավարների՝

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջներին հակասող հրամանները, հրահանգները, հանձնարարագրերը, կարգադրությունները և ցուցումները.

10)

«Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումներին կազմակերպման և անցկացման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով ստուգում իրականացնելու վերաբերյալ տալիս է հրաման կամ հանձնարարագիր, ինչպես նաև ստուգումների արդյունքների հիման վրակիրառում է պատասխանատվության միջոցներ.

11)

խորհրդի հավանության ներկայացնում տեսչական մարմնի տարեկան ահպանման ծախսերին ախահաշիվը.

12) իրականացնում է օրենքով նախատեսված այլ լիազորություններ:

Հոդված 9. Տեսչական մարմինների միասնական բողոքարկման հանձնաժողովը

1. Տեսչական մարմինների միասնական բողոքարկման հանձնաժողովը (այսուհետ՝ բողոքարկման հանձնաժողով) ստեղծվում է տեսչական մարմինների և դրանց գործառնությունների կամ անգործության (այդ թվում՝ պատասխանատվության միջոց կիրառելու վերաբերյալ վարչականակտի) դեմ բերված բողոքների քննության կուրծմանն պատակով: Բողոքարկման հանձնաժողովն իր լիազորություններն իրականացնում է՝ ղեկավարվելով «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

2. Հարկային և մաքսային –, ինչպես նաև գործադիր իշխանության համակարգում գործող ստուգում իրականացնող մարմինների կամ դրանց գործառնությունների կամ անգործության վերաբերյալ համապատասխան վերադասմարմնի որոշումները կարող են բողոքարկվել բողոքարկման հանձնաժողով:

3. Բողոքարկման հանձնաժողովի կազմում ընդգրկվում են նախագահը՝ Հայաստանի Հանրապետության վարչապետը կամ իր նշանակած անձը, և իննանդամ՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության տնտեսական քաղաքականության ընդհանրապետական կառավարման մարմնի ներկայացուցիչը, արդարադատության բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության քաղաքականության ընդհանրապետական կառավարման մարմնի ներկայացուցիչը, ֆինանսների բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության քաղաքականության ընդհանրապետական կառավարման մարմնի ներկայացուցիչը, ռոտացիոն կարգով բողոքարկվող գործի բնագավառի քաղաքականության ընդհանրապետական կառավարման մարմնի ներկայացուցիչը, համապատասխան բնագավառի հասարակական կազմակերպությունների երեք ներկայացուցիչ (մեկը՝ սպառողների շահերը ներկայացնող, երկուսը՝ համապատասխան բնագավառում գործունեություն իրականացնող գործարար միավորումների (ընդ որում՝ ռոտացիոն կարգով) համապատասխան ոլորտի ներկայացուցիչ, որը մասնակցում է, եթե քննվում է այդ ոլորտի նառնչվող գործ) և համապատասխան բնագավառների գիտական կազմակերպությունների երկու ներկայացուցիչ

որոնք են կարող լինել լիազորմարմնի կամ համապատասխան բնագավառի քաղաքականության ընդհանրապետական կառավարման մարմնի ներկայություն բաղադրող մարմնի կամ կազմակերպության աշխատակից (ընդ որում՝ ռոտացիոն կարգով, համապատասխան գիտական ոլորտի ներկայացուցիչ, որը մասնակցում է, եթե քննվում է այդ ոլորտի նառնչվող գործ): Այն դեպքում,

երբ բողոք է ներկայացվել տեսչական մարմնի դեմ, որի լիազորմարմնի ներկայացուցիչը հանձնաժողովի նշտական անդամ է, հանձնաժողովի նախագահը փոխարինում է վերջինիս պետական կառավարման այլ մարմնի ներկայացուցչով: Հանձնաժողովի անդամների առաջադրման կարգը, ինչպես նաև հանձնաժողովի աշխատակարգը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Վարչարարության միասնականությունն ապահովելու նպատակով հանձնաժողովի քարտուղարության գործառնություններն իրականացնում է արդարադատության բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության քաղաքականության ընդհանրապետական մարմինը: Բողոքարկման հանձնաժողովն իր նիստի նաև իրաժեշտության դեպքում իրավիրում է քննարկվող

հարցին առնչվող մասնագետի: Բողոքարկման հանձնաժողովի որոշումներն իրավազոր են, եթե այդ որոշումների կայացմանը մասնակցել է բողոքարկման հանձնաժողովի առնվազն կեսից ավելին, բայց ոչ պակաս, քան 5 անդամ: Հանձնաժողովի անդամները քվեարկում են կողմ կամ դեմ: Որոշումները կայացվում են բաց քվեարկությամբ, ձայների պարզ մեծամասնությամբ: Ձայների հավասարության դեպքում հանձնաժողովին ախազահի ձայնը որոշիչ է:

4. Բողոքարկման հանձնաժողովի նդիմում-բողոքներ կայացրած անձը համապատասխան նիստի անցկացման վայրի կեժամանակի մասին ծանուցվում է նիստից առնվազն երեք աշխատանքային օր առաջ: Բողոքարկման հանձնաժողովի նիստի նկարող են մասնակցել դիմում-բողոքներ կայացրած անձը (կամ) նրա լիազորած անձը: Դիմում-բողոքները բողոքարկման հանձնաժողովը քննության է առնում և կրանց վերաբերյալ որոշումներ է ընդունում 30 օրվա ընթացքում: «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դեպքերում բողոքարկման հանձնաժողովի որոշման մեջ վաժժամ կետը կարող է երկարաձգվել 10 օրով, որի մասին դիմումատու նիստի ժամկետում էր կարած գնանվերաբերյալ որոշում ընդունելու օրը: Բողոքարկման հանձնաժողովի նիստի ավարտից հետո բողոքարկման հանձնաժողովը դիմում-բողոքը ներկայացնողին ուղարկում է դիմում-բողոքի վերաբերյալ հանձնաժողովի կայացրած որոշումը:

5. Բողոքարկման հանձնաժողովի աշխատակարգը, բողոքարկման հանձնաժողովի ներկայացվող դիմում-բողոքի ձևը և դիմում-բողոքներ կայացրած անձին նիստի անցկացման վայրի կեժամանակի մասին ուղարկվող ծանուցագրի ձևը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

6. Բողոքարկման հանձնաժողովի որոշումները կարող են բողոքարկվել դատական կարգով:

Հոդված Մասնագիտական կարողությունների կառավարումը և վերապատրաստումը տեսչական մարմնում 10.

1.

Խորհուրդը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական ծառայության խորհրդի հետ տեղի հաստատում է տեսչական մարմնի ծառայողների վերապատրաստման բազմակողմանի, մանրամասն և նպատակաուղղված ծառայության և տարեկան ծրագիրը՝ համագործակցելով մանրամասն նպատակաուղղորտների և հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ:

2.

Մասնագիտական կարողությունները և կրանց շարունակական կատարելագործումը տեսչական մարմնի ներքին աշխատանքի հիմք են: Մասնագիտական կարողությունները ներառում են՝

1) տեսչական մարմնի ծառայողների հիմնական ունակությունները,

մասնավորապես ռիսկերի կառավարումը,

փոխհարաբերությունները ղրտի տնտեսավարող սուբյեկտների և հանրության հետ,

համապատասխանությունը նշանակված պաշտոնների նկատմամբ:

2) իր իրավասության ղրտի հետ կապված հատուկ մասնագիտական կարողությունները:

3. Տեսչական մարմնի նոր նշանակված ծառայողների համար անցկացվում են նախնական դասընթացներ,

ինչպես նաև աշարունակական վերապատրաստումներ պաշտոնավարման մեթոդը ընթացքում՝ ապահովելու համար նրանց համապատասխանության և մասնագիտական որակավորումների բարձր մակարդակը:

Հոդված 11.

Գործունեության կատարողականի գնահատման չափորոշիչները

1.

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը հաստատում է գործունեության կատարողականի գնահատման սկզբունքները,

չափորոշիչները և կարգը՝ սույն հոդվածի դրույթներին համապատասխան:

Նշված սկզբունքների հիման վրա,

հանրային շահերի և հանրային անվտանգության պահպանման նպատակով տեսչական մարմնի կանոնադրությամբ հստակ սահմանվում են յուրաքանչյուր տեսչական մարմնի և նրա գործունեության կատարողները:

2. Տեսչական մարմինը պետք է ունենա գործունեության կատարողականի գնահատման մեթոդոլոգիա՝ որպես կատարողականի գնահատման անբաժանելի մաս:

3. Տեսչական մարմինը առնվազն յուրաքանչյուր եռամսյակ պետք է իրականացնի իր գործունեության կատարողականի գնահատումները և ներկայացնի խորհրդի հաստատմանը:

4. Տեսչական մարմինն իր պաշտոնական կայքէջում և հանրության համար հասանելի այլ միջոցներով հրապարակում է իր կիրճառայողների գործունեության կատարողականի գնահատման չափորոշիչները, դրանց կիրառման հիմնավորումները, դրանց նկատմամբ վերահսկողության ձևերը, ինչպես նաև բարելավման ուղիները:

5. Տեսչական մարմնի կողմից իր գործունեության կատարողականի գնահատման առնվազն հետևյալ չափորոշիչները հաշվարկվում են հրապարակվում են՝ տեսչական մարմնի պաշտոնական կայքէջում և հանրության համար հասանելի այլ միջոցներով.

1)

վերահսկողություն իրականացնող մարմնի գործունեության հիմնական նպատակի նհասնելու մակարդակը.

2) ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում փոփոխությունների առկայությունը.

3) տեսչական մարմնի վերահսկման երեք հիմնգրքի ռիսկային ոլորտներում իրավիճակի փոփոխությունը.

4)

բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում և ստուգման օբյեկտներում ստուգումների քանակը՝ ստուգումների ընդհանուր քանակի համեմատությամբ.

5)

ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված և ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակական հարաբերակցությունը.

6) ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված ստուգումների միջին տևողությունը.

7) ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների միջին տևողությունը.

8)

ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակի (որոնց ընդհանրի վկայվել է հանրության, շրջակա միջավայրի,

ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին,

պետությանը սպառնացող էական վնաս կամ ռիսկ)

հարաբերությունը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակին.

9)

պլանավորման և վերլուծման համար հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսները.

10)

խորհրդատվության, մեթոդական աջակցության և կանխարգելման միջոցների համար հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսները.

11)

ըստ առանձին ստուգման հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսները.

12)

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը կանխամատասխան ոլորտների քաղաքականությունն շակող պետական մարմինների և ներկայացված առաջարկությունների քանակը.

13) տեսչական մարմնի, տեսչական մարմնիաշխատակիցներիդեմբերվածդիմում-բողոքներիքանակը.

14)

ստուգմանենթարկվածօբյեկտներիբավարարվածությանաստիճանը տեսչական մարմնիաշխատանքներիանաչառության, ընթացակարգերիթափանցիկության, տրամադրվածտեղեկատվությանորակիև տեսչականմարմնիծառայողներիարհեստավարժությանվերաբերյալ:

6. Տեսչական մարմնիկողմիցիրգործառույթներիիրականացմանարդյունքումկիրառված պատասխանատվությանմիջոցներիքանակը, դրանցչափըկամպատասխանատվությանառաջադրմանմիջոցներըչենկարողդիտարկվելորպես տեսչական մարմնիկամդրածառայողիգործունեությանարդյունավետությանբնորոշմանև կատարողականիգնահատմանդրականչափորոշիչևհիմքդառնալիսրախուսանքի, այդթվումպարզևատրմանհամար:

7. Տեսչական մարմնինհրապաշտոնականկայքէջումպարբերաբարհրապարակումէհետևյալտեղեկատվությունը.

1) տեսչական մարմնիծառայողներիտրամադրածխորհրդատվությանօգտակարությանարձագանքներիվերլուծություն.

2)

ստուգաթերթերիորպեսպահանջերինհամապատասխանությանընպաստողգործիքիարդյունավետությանվերաբերյալարձագանքներիվերլուծություն:

8. Տեսչական մարմնիըկամդրածառայողըչպետքէորևէառավելություն, խրախուսանք(այդթվումպարզևատրում)

ստանատնտեսավարողսուբյեկտինպատասխանատվությանենթարկելուհամար, ինչպեսնաևտնտեսավարողսուբյեկտինկատմամբկիրառվածպատասխանատվությանմիջոցներիհաշվին:

Պատասխանատվությանմիջոցներիկիրառումիցստացվածգումարներըչենկարողորևէկերպտրամադրվել տեսչական մարմնինկամլիազորմարմնին:

9.

ՀայաստանիՀանրապետությանկառավարությանորոշումներովկամխորհրդիկողմիցկարողեն սահմանվել տեսչական մարմնիկամանձիգործունեությանարդյունավետությանբնորոշմանև ամկատարողականիգնահատմանհավելյալչափորոշիչներ:

Հոդված 12. Որակիապահովումը

1. Տեսչական մարմնիորակիապահովմանստորաբաժանմանգործունեություննողվածէ ապահովելու տեսչական մարմնիգործունեությանշարունակականկատարելագործումը՝ տեսչական մարմնիկողմիցիրապատակներիուխնդիրներիիրականացմանևսույնօրենքովսահմանվածսկզբունքներիամբողջականիրագործմաննպատակով:

2.

Խորհուրդըհաստատումէ տեսչական մարմնիորակիապահովմանծրագիրըևպարբերաբարհետևումէդրաիրականացմանը:

3. ՈրակիապահովմանստորաբաժանմանդեկավարըհաշվետուէԽորհրդին:

4.

ՈրակիապահովմանստորաբաժանմանդեկավարըպարբերաբարհաշվետվություններէներկայացնումԽորհրդին: Հաշվետվություններիձևը, բովանդակությունըևներկայացմանհաճախականությունըսահմանվումենԽորհրդիորոշմամբ:

5.

ՀայաստանիՀանրապետությանկառավարությունըհաստատումէորակիապահովմանստորաբաժանումներիկազմակերպմանևգործունեությանկարգը:

Հոդված 13. Տեսչական մարմնի կողմից տնտեսավարող սուբյեկտների հրազեկման ապահովումը

1. Տեսչական մարմինն իր վերահսկման ոլորտում հնարավոր խախտումները կանխելու և հանրային շահերի պաշտպանությունն ապահովելու նպատակով հրականացնում է կանխարգելիչ գործունեություն, որը ներառում է՝

1)

տնտեսավարող սուբյեկտների և քաղաքացիների շրջանում հրազեկվածության բարձրացմանն ապատակով դասընթացների, սեմինարների, քննարկումների կազմակերպում, ձեռնարկների թողարկում, բուկլետների, տեղեկանքների հրատարակում, զանգվածային լրատվության միջոցներով տեղեկատվության փոխանցում.

2)

տնտեսավարող սուբյեկտների հետ տիրավականակ տերով սահմանված պահանջների վերաբերյալ բացատրական աշխատանքների հրականացում, կոնկրետ հարցերով խորհրդատվության մատուցում:

2. Տեսչական մարմինը պարտավոր է իր վերահսկողության ոլորտում գործող տնտեսավարող սուբյեկտների հրապաշտոնական կայքէջի կազմավածային լրատվության միջոցներով, ինչպես նաև հանդիպումների կազմակերպման միջոցով հրազեկել իրենց գործունեությանն առնչվող, տեսչական մարմնի հրավասությանը վերաբերող նորընդունված իրավականակ տերի կամ հրապարակված ուղեցույցների, ինչպես նաև դրանցում կատարված փոփոխությունների կամ լրացումների վերաբերյալ:

3.

Պաշտոնական կայքէջի կազմավածային լրատվության միջոցով հրապարակվող հայտարարության մեջ նշվում են համապատասխան իրավականակ տերի լրիվ անվանումը, ներառյալ աշտոնական հրապարակման տարին, ամիսը, ամսաթիվը, տեղեկագրի անվանումն ու համարը, ինչպես նաև ակտի քվանդակությունն ու կիրառման վերաբերյալ մեկնաբանություններ: Նշված հրազեկումը տեսչական մարմինը պարտավոր է հրականացնել ոչ ուշ, քան այդ ակտերի պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող 10-օրյա ժամկետում:

4. Տեսչական մարմնի վերահսկողության ոլորտում գործող տնտեսավարող սուբյեկտների գործունեությանն առնչվող ուղեցույցների վերաբերյալ հրազեկումն իրականացվում է տեսչական մարմնի պաշտոնական կայքէջում դրան քիչ հրապարակելու և (կամ) ոլորտում գործող տնտեսավարող սուբյեկտների հետ հանդիպումներ, քննարկումներ անցկացնելու և անվճար ձեռնարկներ կամ թերթիկներ տրամադրելու միջոցով:

5. Տեսչական մարմինը մշակում է կանխարգելիչ հրազեկման միջոցառումների տարեկան ծրագիր, որը հաստատում է խորհուրդը:

Հոդված 14. Վերահսկողության, տեղեկատվության փոխանակման և կառավարման էլեկտրոնային համակարգը

1.

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմի ենթակայության ներքո տեղծվում է էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգ (վերահսկողության միասնական էլեկտրոնային շտեմարան և տեղեկատվության փոխանակման համակարգ) վերահսկողություն իրականացնող մարմինների միջև տեղեկատվության փոխանակման արդյունավետության ապահովման և վերահսկողության հետ կապված տեղեկատվությունը տնտեսավարող սուբյեկտներին և հանրությանը մեկ տեղում հասանելի դարձնելու նպատակով:

2.

Էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգը յուրաքանչյուր տեսչական մարմնից ներառում է յուրաքանչյուր տնտեսավարող սուբյեկտի և վերահսկողության օբյեկտի ընդհանուր տվյալները, ինչպես նաև տեղեկատվություն համապատասխան ռիսկի խմբումը նդգրկված ինելու,

այլանավորված անցկացված ստուգումների վերաբերյալ և վերահսկողության հետևյալ կերպով (այդ թվում՝ տնտեսավարող սուբյեկտների հասպառողների համար նախատեսված)

այլ տեղեկատվություն:

Էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգում ընդգրկվող տեղեկատվության տեսակները թվարկված են սույն հոդվածի 3-5-րդ մասերում:

3.

Հանրության համար բաց է կանվաճար հասանելի հետևյալ էլեկտրոնային տեղեկատվությունը.

1) իրականացված վերահսկողության վերաբերյալ ընդունված իրավական ակտերի ցանկը, այդ թվում՝ սույն օրենքի 9-րդ հոդվածով նախատեսվածները.

2)

խորհրդատվական նյութեր և մեթոդական ուղեցույցներ տնտեսավարող սուբյեկտների համար.

3) ստուգաթերթերը.

4) ռիսկի չափանիշները.

5) ստուգումների տարեկան ծրագրերը.

6)

վերահսկողություն իրականացնող մարմինների և դրանց պաշտոնատարան ծանցկատարող ականին կզործունեության արդյունավետության ցուցանիշների չափանիշները և այդ ցուցանիշները իրականացնողների փաստացի գնահատականները.

7) վերահսկողություն իրականացնող մարմինների ծրագրերն ու հաշվետվությունները.

8) վերահսկողության իրականացման հետևյալ կապակցում հանուն արհարծեր:

4. Վերահսկվող տնտեսավարող սուբյեկտի նկատմամբ դարձվում իր ռիսկի մակարդակի, իր մոտանց կացված ստուգումների պատմության ու ծրագրերի հաշվառման վրա այլ տեղեկատվություն, որը պահպանվում է էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգում:

5. Վերահսկողության հետևյալ կապակցում տեղեկատվությունը,

որն ընդգրկվել է վերահսկողության տեխնիկական կամ կազմակերպական և վերահսկողություն իրականացնող մարմինների միջև համագործակցության իրականացման նպատակներով և չի առնչվում տնտեսավարող սուբյեկտի իրավունքներին և կարտականություններին, չի կարող բաց լինել հանրության համար:

Նշված տեղեկատվության տրամադրումը կարգավորվում է «Տեղեկատվության ազատության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

6.

Էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգի ստեղծման, օգտագործման և վերահսկողություն իրականացնող մարմինների միջև տեղեկատվության փոխանակման,

ինչպես նաև հանրությանը տեղեկատվություն տրամադրելու կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

7.

Սույն հոդվածով նախատեսված էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգի գործարկումից առաջ վերահսկողություն իրականացնող մարմինները կառավարում են իրենց անձնական տեղեկատվական համակարգերում առկա սույն հոդվածով նախատեսված տեղեկատվությունը և հրապարակում են իրենց պաշտոնական կայքէջում:

Հոդված 15. Հաշվետվողականությունը

1. Տեսչական մարմինները տարեկան հաշվետվություններ են ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության վարչապետին,

որոնք քննարկում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հաշվետվությունները հրապարակվում են տեսչական մարմնի պաշտոնական կայքէջում:

2. Տեսչական մարմինների տարեկան հաշվետվությունները ներառում են առնվազն հետևյալ տեղեկատվությունը.

1) սույն օրենքի 11-րդ հոդվածում նշված կատարողականի արդյունքների ապահովումը.

1.1) գործունեության տարեկան ծրագրի կատարման ընթացքը.

2) վերահսկողության ոլորտում ռիսկերի առկայության վիճակի վերլուծությունը.

3) խորհրդատվական գործունեությունը, տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից հաճախատրվող հարցերի վերահանումը և այն հրավակականակ տերը, որոնք տալիս են դրանց հստակ պատասխանները.

4) կանխարգելիչ գործողությունները և այն ռիսկերը, որոնց վերահանման նենուղված, և որոնք կանխել են դրանք.

5) ստուգումներ, դրանց քանակը, բնութագրերը, տևողությունը և անցկացված ստուգումների արդյունքները.

6) տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից առավել հաճախ կատարվող օրենսդրության միաստումները կանշելումները, որոնք վերահանել են տեսչական մարմինները, ինչպես նաև դրանց պատճառները և տարածվածությունը:

Տնտեսավարող սուբյեկտների և դրանց ծառայողների նկատմամբ կիրառված պատասխանատվության միջոցները.

7) օրենսդրության մեջ փոփոխությունների կատարման առաջարկները՝ օրենսդրական բացերը լրացնելու,

ստուգումների արդյունավետությունը բարձրացնելու և տնտեսավարող սուբյեկտների համարվարչական և վերահսկողական բեռնը նվազեցնելու նպատակով:

8) Տեսչական մարմնի և դրա պաշտոնատար անձանց գործողությունների կամ անգործության դեմ բերված բողոքների քանակը, բովանդակությունը և դրանց վերաբերյալ ընդունված որոշումները:

3. Տեսչական մարմնի տարեկան հաշվետվությունները պետք է արտացոլեն իրավիճակի արգացումները:

Տարեկան հաշվետվության փաստացի տվյալները պետք է համեմատվեն նախորդ երկու տարիների իրավիճակներն արտացոլող տվյալների հետ:

Հողված Տնտեսավարող սուբյեկտներից և հանրությունից բողոքների ընդունումը և կրանց հետագա ընթացքն ալը 16.

1.

Հանրության ներկայացրած բողոքները ռիսկերի գնահատման և կառավարման կարևոր աղբյուր են:

Տնտեսավարող սուբյեկտների բողոքները տեսչական մարմնի աշխատանքի կարևոր ցանկի շներ են:

Հանրությունից ստացվող բողոքների ընդունմանը նդհանուր կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը,

որի հիման վրա տրոհուր ըստ սահմանում է բողոքների ընդունման և կրանց հետագա ընթացքն ալը և կարգը:

2.

Հանրության կողմից տնտեսավարող սուբյեկտների վերաբերյալ բողոքներին ներկայացումը հիմք է ըստան հրաժեշտության ստուգումներ անցկացնելու համար՝ առանց հետագա դիտարկման:

Բողոքները վերլուծվում, դիտարկվում և օգտագործվում են ռիսկերի կառավարման համար:

Հիմնականում դրանք պետք է ծառայեն համապատասխան տնտեսավարող սուբյեկտի ռիսկայնության գնահատականի փոփոխության համար:

Ըստան հրաժեշտության ստուգումներ անցկացվում են միայն այն դեպքում, երբ սպառնացող վտանգի աստիճանը բարձր է,

կամ երբ ույն տնտեսավարող սուբյեկտի վերաբերյալ կարճ ժամանակահատվածում ստացվել են նբազմաթիվ բողոքներ:

Տնտեսավարող սուբյեկտներից ստացված բոլոր քննարկումները օգտագործվում են տեսչական մարմնի որակի ապահովման հաշվետվողականության նպատակներով:

Բողոքներ կայացրած տնտեսավարող սուբյեկտների հավանումը չի հրապարակվում՝ հետագա քաղաքական ազդեցություն չիցի սուսափելու նպատակով:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը հաստատում է տնտեսավարող սուբյեկտներին բողոքներ հիստացման, հետագա ընթացքի և դրան հետևելու կարգը:

Հոդված 17. Շահերի բախումը

1. Տեսչական մարմինը պարտավոր է իր գործունեությունը կազմակերպել այնպես, որ բացառվի շահերի բախումը:

2. Տեսչական մարմնի ծառայողին արգելվում է իրականացնել իր լիազորությունները, բողոք արկման հանձնաժողովի համար գելվում է մասնակցել դիմումի քննարկմանը, երբ՝

1) տեսչական մարմնի ծառայողի կամ բողոք արկման հանձնաժողովի համար շահերը հակասում կամ համընկնում են վերահսկվող կամ դիմումներ կայացրած տնտեսավարող սուբյեկտի շահերին.

2) տեսչական մարմնի (կամ) ստուգման խմբի համընկնում է վերահսկվող կամ դիմումներ կայացրած տնտեսավարող սուբյեկտը «Հանրային ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով փոխկապակցված անձինք են.

3) առկա են այլ հանգամանքներ, որոնք վկայում են գործի էությունը՝ տվյալ պաշտոնատարան ձև կամ կոլեգիալ կազմի համար իր լիազորությունները կորցնելու հազար ձևով ինչև նու մասին կամ կասկած են հարուցում տվյալ գործի առնչությամբ նրա անաչառության վերաբերյալ.

4) առկա են շահերի բախման Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված այլ դեպքեր:

Հոդված 18. Տեսչական մարմնի ֆինանսավորումը

1. Տեսչական մարմնի ֆինանսավորումն իրականացվում է իսազորմարմնի ՀՀ կառավարության աշխատակազմի միջոցով՝ պետական բյուջեով և նախատեսված ծախսերի շրջանակում: Տեսչական մարմնի կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժանումների ֆինանսավորումն արտացոլվում է բյուջե տային հայտում և պետական բյուջեում՝ առանձին տողով:

2. Տեսչական մարմնի (առանձնացված ստորաբաժանման) բյուջե տային հայտին նախագծին նախապատրաստումն իրականացնում է տեսչական մարմինը:

3. Տեսչական մարմնի կազմած բյուջե տային հայտին նախագիծը ներկայացվում է Խորհրդի հավանությանը հաստատմանը:

Խորհրդի հաստատելուց հավանությունից հետո տեսչական մարմինը բյուջե տային հայտը ներկայացնում է ՀՀ կառավարության

աշխատակազմի իսազորմարմնի միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրային և բյուջե տային հայտում ներառելու համար:

4. Տեսչական մարմնի բյուջե տային հայտը նույնությամբ ՀՀ կառավարության աշխատակազմի իսազորմարմնի ներառում է իր միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրային և բյուջե տային հայտում:

5. Տեսչական մարմնի բյուջե տային հայտը պետք է պարունակի իր բնական ու գործունեության նպատակով մանրամասն հրաժեշտ բոլոր ծախսերը:

6.

Պետական բյուջեում առանձին տողով արտացոլված տեսչական մարմնի կառուցվածքային տարածքային ստորաբաժանումների ֆինանսավորման մեջ փոփոխություններ կան լրացումներ ~~ՀՀ~~ կառավարության աշխատակազմի լիազորմամբ կարող է կատարել միայն խորհրդի համաձայնությամբ:

Հոդված 19. Եզրափակիչ կանցումային դրույթներ

1.

Սույն օրենքում ժամեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը, բացառությամբ 14-րդ հոդվածի, որն օրենք է մտնում օրենքի հրապարակումից հետո ~~չորսերկու~~ տարիանց (14-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 7-րդ կետում ժամեջ է մտնում օրենքում ժամեջ մտնելու պահից):

~~2. Տեսչական մարմինները ստեղծվում են սույն օրենքում ժամեջ մտնելուց հետո երեք տարվա ընթացքում: 2. Գործադիր իշխանության համակարգում գործող վերահսկողությունը հրականացնող մարմինների կողմից սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելու պահին հրականացվող լիազորությունների հրականացման նպատակով տեսչական մարմիններ կարող են ստեղծվել մինչև 2018 թվականի հուլիսի 1-ը:~~

3.

Սույն հոդվածի

2-

րդ մասով սահմանված ժամկետի ավարտից հետո Հայաստանի Հանրապետության նախարարությունների կառավարման ոլորտներում, աշխատակազմերում գործող բոլոր տեսչությունները ադարեցնում են իրենց գործունեությունը:

3.1 Մինչև սույն օրենքի համաձայն տեսչական մարմինների ստեղծումը տեսչական մարմինների միասնական բողոքարկման հանձնաժողովը քննում է նաև գործող տեսչությունների և (կամ) դրանց ծառայողների գործողությունների կամ անգործության (այդ թվում՝ պատասխանատվության միջոց կիրառելու վերաբերյալ վարչական ակտի) դեմ բերված բողոքները:

4.

Սույն օրենքի հիման վրա համապատասխան բնագավառում տեսչական մարմնի ստեղծումից հետո դադարեցվում է տվյալ բնագավառի քաղաքականությունը մշակող Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորածպետական կառավարման մարմնի կազմում գործող տվյալ բնագավառը վերահսկող տեսչության գործունեությունը:

Տվյալ բնագավառում վերահսկողությունի հրականացնող այլ մարմին գործելի կարող:

4.1 Մինչև սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը ստեղծված տեսչական մարմինների կարգավիճակը համապատասխանեցվում է սույն օրենքի պահանջներին

5. Տեսչական մարմնի ստեղծումից հետո տեսչական մարմնում պաշտոններն զբաղեցվում են «Քաղաքացիական ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

6.

Սույն օրենքում ժամեջ մտնելուց հետո ստեղծվող խորհուրդների առաջին կազմում հասարակական գիտական կազմակերպություններին երկայացուցիչներին խորհրդանիստի համարիայտարարությունը հրապարակում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմը:

~~7.~~

~~Սույն օրենքում ժամեջ մտնելուց հետո ստեղծվում է միջգերատեսչական հանձնաժողով՝ սույն օրենքի կիրարկումն ապահովելու և ընթացքի մեկնելու, այդ թվում՝ սույն հոդվածի պահանջներին կատարումն ապահովելու նպատակով:~~

~~Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կազմը և գործառույթները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:~~

ապետության վարչապետը:

Միջգերատեսչական հանձնաժողովի վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի որոշումն ընդունվում է սույն օրենքն ու ժամեջ մտնելու ցից հետո՝ մեկամսյա ժամկետում, իսկ միջգերատեսչական հանձնաժողովը ձևավորվում է սույն օրենքն ու ժամեջ մտնելու ցից հետո՝ երկամսյա ժամկետում:

8. _____ Սույն օրենքն ու ժամեջ մտնելու ցից հետո՝ վեցամսյա ժամկետում, միջգերատեսչական հանձնաժողովի ներկայացմամբ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը հաստատում է նոր տեսչական համակարգի նանցնելու ծրագիրը՝ սույն օրենքին համապատասխան:

Հոդված 112 . Եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթներ

1. Սույն օրենքն ու ժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից, բացառությամբ սույն օրենքի 3-րդ հոդվածի, 9-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 11-րդ հոդվածով օրենքի 19-րդ հոդվածում լրացվող 4.1-ին մասի:

2. Սույն օրենքի 3-րդ հոդվածը, 9-րդ հոդվածի 1-ին մասը, 11-րդ հոդվածով օրենքի 19-րդ հոդվածում լրացվող 4.1-ին մասը ու ժի մեջ են մտնում Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 159-րդ հոդվածն ու ժի մեջ մտնելու օրվանից:

Հայաստանի Հանրապետության
Նախագահ

Ս. Սարգսյան

2014 թ. դեկտեմբերի 30
Երևան
ՀՕ-254-Ն